Број 63 У Новом Саду, у четвртак 18. марта 1904. Година XXXIX.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за свецем.

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

Позив на претплату.

Са 1. априлом 1904. ступа „Застава“ у другу **овогодишњу четврт.** „Застава“ излази на 6 страна, **6 пута недељно,** а то је сваки дан осим понедељника и дана после празника.

Ми ћемо и даље чинити све што можемо, да одржимо „Заставу“ на оној висини, која одговара угледу народа и радикалне странке. — На сваки начин ћемо имати пред очима народне интересе. У послу око издавања овога листа могу нам помоћи пријатељи странке и „Заставе“, ако се постарају, да њихова сарадња буде још обилнија и да нам стеку нове претплатнике.

Обраћамо нарочиту пажњу на „Заставине“ бројеве од петка, који такође на 6 страна излазе. Овако проширени народни бројеви доносе расправе о задругарству, привреди, о народном здрављу, о правним поукама и т. д. Ти се бројеви удешавају за најшире кругове, а претплата за њих стаје **4 круне годишње а на три месеца 1 круна.**

Иначе је цена „Застави“: 28 круна годишње, 14 круна на по године, 7 круна на четврт године, а 2 круне и 40 потура на један месец.

Најлакше се претплаћује поштанском упутницом.

По решењу управе, лист се ником **не сме** давати на вересију.

У Новом Саду, 16. марта 1903.

Уредништво и администрација „ЗАСТАВЕ“.

Зашто Чивути напредују?

Нова Градишка.

На доглед последњих демонстрација против Срба у Загребу, којима се и опет свему свијету доказало, да „високаиста“ штити Чивуте свагђе и на сваком мјесту, ваља да народу изнесемо, одакле то, да шака људи господари цијелом народу, а цијели народ не зна или не може, да то господарство отресе са себе. У нашем мјесту овђе јест, може се рећи, главна агентура чивутског свјетског друштва „Alliance Izraelite“ за Славонију којом управља код нас добро познати „Пепа Schundek“.

Наш котар броји око 46.000 душа, а од тих је ваљда највише 3 400 Чивута дакле ни сототи дио, па ипак је сва трговина у њиховим рукама. У сваком и најзабитнијем селу је какав било рођак главног директора „Пепе“ који народ „храни“ шпиритом и старим крпама по скупе новце, и за 10-15 година скуца иметак од десетак хиљада сиротинске муке и зноја, па онда тиме оној сиротињи господари купујући му и душу и савјест.

Но најљепше је у нашој дичној Градишци. Ту је заједно са Церником ништа мање него 18 чивутских трговина и то све већих, а хришћанских свега 7 и то 3 хрватске и 4 српске, а то је дјело свемогућег „Пепе“. Све могуће рођаке понамјештао је у Градишци и околини, он им наручује робу, он им израђује кредит, он их изравнава кад падну под стечај, он је њихов духовни отац и учитељ.

Отац му је био покућарац који је у Цернику уз Градишку живио, прије 30-40 година, докле није ни једног Чивута било у Градишци. Такав би остао да не дође на свијет славни Пепа. Најприје се мало подкожи и преселе у Градишку и ту стаде са Пепом кашефтовати, он једини Чивут у Градишци, док је сва трговина била у рукама Срба и Хрвата староседиоца.

Навлачећи свакојако народ ту се је „Пепа“ добро устаниo, а прво му је било, да отвори што више радњи дакако чивутских па да навуче што више свакакове робе из разних чивутских фабрика, и то уз јефтину цијену растури међу народ, да га замами, а својима горе у Бечу и Пешти покаже, да је својима толикима на руцбама заслужио њихов кредит, и да се с њиме мора рачунати.

Кредит је ту, сад треба само у своје шапе ухватити какову штедионицу, која ће после бити „Пепина“ каса, и ако „Пепа“ много у џепу баш нема. И ухвати нашу од Срба основану „новоградишку штедиону“ један од највећих завода у Славонији. „Пепа“ је ту мудро поступао. Ушао и „случајно“ у управни одбор, да види како се то ради, па онда све мало по мало рашчишћавај управни одбор, послије и надзорни, те мећи у њ своје Чивуте, а избацуј све оне којих и ако мало, али ипак виде што „Пепо“ снује; акције помало купује, и тако сад неограничено господари са новцима српским и хрватским, ласкајући таштини и неукости оне неколицине Срба и Хрвата у управном и надзорном одбору завода.

Али сад долази најљепше. „Пепа“ нема довољно кућа, да смијести своје дућане и својих рођака, јер главне ћошкове баш на пијаци има српска црквена општина и ту сад треба употребити сва средства, да та најбоља мјеста дођу у његове руке. И заиста дугим низом година полазило му је то за руком, само услед нашег несхваћања дужности неких наших општинара. Те зграде српске црквене општине служиле су искључиво до сад за богаћење овдашњих Чивута, јер је „Пепа“ био у стању, да неке скупштинаре увјери, да неће нико тако много и солидно плаћати као он; обртницима је пријетио, да ће их сатрти Србима чиновницима да ће их премјештати из Градишке, трговаца није било, а оно неколико свјесних и незаведених сељака, шта ће према цијелој скупштини.

Само на тај начин беше у стању „Пепа“ одржати три најбоља мјеста на пијаци од српске црквене општине да буду у његовим рукама.

Пало нам је у очи, да су у новије вријеме Срби чиновници уклоњени из Градишке, али нам је ту загонетку сам „Пепа“ разјаснио. Сада се наиме води очајна борба, да црквена општина очисти један најглавнији ћошак од шогора „Пепе“ и његовог тајног кумпанијона Wachslera, али „Пепа“ не губи наду — и ако је одбор црквене општине прихватио понуду Србина трговца, који пружа и моралну и материјалну гаранцију и одбио понуду досадањег станара Wachslera, ипак се „Пепа“ још узда, да главна скупштина црквене општине неће потврдити закључак одбора, већ да ће решити у корист његовог рођака Wach-

ПОЛУШТАК.

СИРОТИЊСКЕ СЛИКЕ.

Кројачица

Студено је јутро. Листопад иде крају Кројачица горе у трећему кату ради крај свога прозора, од куда се виде мразом покривени кровови и у даљем пусти бријегови са жутим лишћем винове лозе. Нема јој још ни 30 година; али њена младост, које није никад огријала ни љубав ни материнска срећа, нема данас никакове дражи ни свјежости. Тијело јој је увело попут плода, кому мањка красна равна боја, јер га није никад загријало божје сунце. Блиједо јој је чело наборано, а очи ослабиле од непрестаног рада при кукавној свјетиљци. Сасвијем су црвене. Леђа су јој некуд згрбљена, а једноставна, хаљина некако само виси преко слабих, измучених прсију. Пробђела је готово цијелу ноћ, само да сврши наручени посао.

Трговац непознаје шале, а њој би нашао лако доста замјеница. Прсти су јој укочени. Уморна је, сатрвена и болесна. Грудима тресе жесток, сух кашаљ. Одложи посао, који је убија лагано до душе али сигурно, па се загледа жалосним великим очима у даљину... Тамо преко брда лете јој мисли. Сада сјаје и сунце сјајније; чак се и вјетар некако смирио. Лагано и њежно њишу се у зраку свилене нити, финије од најтање косе. Дижу се и дижу, зрак их љуља лагано амо тамо, а вјетрић се игра с њима и милује их. Нестаје их на све стране. Једне остављају целе снопиће својих нити на гранчицама, друге падају опет на траву Налазе свагђе потпоришта, на цвијећу, лишћу и бусењу. Нико не зна, од куда те прозирне нити. За то и кажу, е је »бабје љето«. У истину пак преде их мален зарезник, слаб и блиједи паук у часу, када љуби. И на тим лаганим концима спушта се паук попут красне младе, која се вози у сусрет свому вољну. Иде да дочека љубљеног мужа... и он излази пред њу! Ситно цвијеће биће им кућица, а благ ће повјетарац, успављивати млади пар. Ај љубави! Зар та сиромашна кројачица неће наћи никада љубави? Не ће ли доћи никада до тога, да ће и она моћи приправити своје вјенчано вело попут своје блиједе и жалосне сестре, оног сивог паука? А ко да је и љуби? Њено срце, презире »љубав«, што се оснива на новцу, јер је горја од смрти. Мушкарцу, који купује љубав жене, остаје напокон само тавно чувство силне одвратности, а жена, која се продала, осјећа за цијелог свога живота, е је обесчашћена. Ко да њу и љуби? Зар који сиромашнији и сурови радник? За љубав треба времена, а код ње вриједи сваки изгубљени час комадић круха. За човјека, који се бори дан и ноћ за свој свакидашњи крух, није љубав. Не, она ће радити даље у својој студеној собици, живјећи даље без дјетета, без љубави и цијелова све до часа, док не буде малаксала и напокон затворила очи за навијек. Онда ће се над њом дићи хумка са зеленом травом и над њеним ће се гробом њихати свилене нити заљубљених паука у благом шуштању првог јесенскога вјетрића.

Владоје С. Југовић.

»ПРИЈАТЕЉ СИРОТИЊЕ.«

У једном углу најживље улице варошке, стојало је неколико јадних радника, без сумње, да немогоше наћи посла и зараде. Прође поред њих лепо и господски одевен човек и запитаће их: »Откада нема те посла?

Једни одговорише да већ од две недеље немогу да нађу зараде, други рекоше од три, а трећи и одвише.

»Онда без сумње да немате код куће добра залогаја,« рече господин, »и добра ужина за цело би вам слатко пала, зар не?«

Сви осам радника што су били тог тренутка на окупу, једнодушно потврдише то.

»Но, па пођите самном сви ви, кад без своје кривице гладујете,« рече господин, и одведе их у оближњу велику гостионицу. Ту је наручио за њих добра и снажна јела, која су одмах и донесена на сто.

»Радујем се од срца, кад видим ове честите сиротане како слатко једу,« рече господин гостионичару, кад су радници весело почели јести.

»Заиста леп призор!« потврди гостионичар.

»То ме више одушевљава него леп говор«, продужи господин.

slera, јер иначе каже „страховити“ „Пепа“, да ће Србе трговце и обртнике сатрти, а Србе чиновнике уклонити из Градишке, само ако буду у скупштини гласали, да Срби трговци дођу.

Толико је поуздање у овог човјека! А одакле? Од наивних и заведених наших Срба, који мисле, ако им „Пепа“ поласка, да су најсретнији људи, некоји ради личног рачуна и обавеза, а некоји из страха ради премјештаја, ето, одатле долази спага „Чивута“.

Но и Срби Градишчани долазе мало к себи, а видјећемо их сада на скупштини црквене општине, како ће се понијети и који ће бити за Србина трговца, а који за Чивута. Али ни код Хрвата није боље. Као што је год највећи живући у Загребу славни Јозеф Франк скупио неколико мржњом против Срба сједињених и заведених Хрвата, тако је и наш Јозеф Шмидек нашао неколико таквих Хрвата, који се боре против наших српских установа, а који би далеко више користили своме народу у слози са Србима, а против Чивута, који једнако „добро“ желе и Србима и Хрватима.

Пишемо ове редке да пробудимо нашу Градишку, коју је слатки „Пепа“ тако успавао, да мисли, да народ српски и хрватски живи од „Пепе“ и осталих, а не да „Пепа“ и његови Чивути живе од Срба и Хрвата.

Писмо из Русије.

Петроград, 6. марта.

Често сам се виђао са једним из дипломатског круга Шведом и једним Данцем. Нехотице дође ми да сравним Шведа, Норвешца и Данца са Србима, Хрватима, Бугарима, то јест онима, који се непрестано свађају око имена. Нема сумње, да су споменути мали народи на се веру много културнији и зрелији, у политичком и друштвеном погледу. Интересовали смо се о њиховом сродству по језику и њиховим народно државним тежњама, да ли и они имају идеал „Велика Шведска“, „Велика Данска“, „Велика Норвешка“; да ли хоће један другог да сатре, да ли један језик хоће други да прогута, пошто су скоро једнаки. Да ли намећу један другоме своје име.

Пре свега треба знати, да су Норвешци по језику то исто, што и Данци. Норвешка је била столећима спојена са Данском, и језик Ибзена и Бјернсона исти је што и у Данској. На питање, да ли Шведи из политичког узрока намећу, нативају Норвешцима име, свој језик, он одсудно рече — не. Да ли то чине Данци, пошто је норвешки језик скоро исти. Он такођер одсудно рече: Никад. „Норвежац би тако наметање сматрао за увреду своје националне части. Код нас је, вели Швед, потпуна слобода, и зато и не може бити таког наметања“

Сад сравните српске, хрватске, бугарске прилике. Није срећа у великој држави, великој нацији, већ у великој памети, у паметном животу. Шведска, Норвешка, Данска, Швајцарска, нису велике, па су ипак срећније, него млоге велике државе. Кад је дошао један Велико-Немац у Швајцарску, да проповеда великонемачку идеју, они су га протерали, и то не Швајцарци-Французи или Швајцарци Италијанци већ баш Швајцарци-Немци...

Неиде нам из главе вођа чистих Хрвата Франк Чивутин! — и он дели нацију: „Ти ниси Србин, ти си грко источњак, или Хрват; ја на пример, Франк, нисам Чивутин, већ Хрват, прави Хрват, чист Хрват и то не прост Хрват, већ Велико-Хрват. Једанпут за свакада треба се сећати, да Чивути за своју себичну пропаганду обично бирају увек најлепше или најпомодније фирме. У Хрватској је Велико Хрват, у Угарској Великомађар или социал-демократа, у Русији нема смисла бити Великорусом. Социјалистом хтео би бити, ал је одвише опасно, изабрали су дакле другу ал ипак лепу и згодну фирму.

Они су највећи космополите; али не таки, да су и за себе космополите и за друге, они само то Русима проповедају ал дирните једно, ма најгоре Чивуче, па да видите чивутски национализам и родољубље. Национализам су овде извикали као будалаштину.

Чујте слике и прилике. Одоше 1876. године, 4 Србина официра из једног угарског пука у бој, у Србију. После рата, запита један домаћи официр другог: Сећаш се официра Вајсла у нашем пуку. А шта? Како ти се он допадао? Као свима најбољи друг. Кад требаш новаца, он каже Чивутину Преслу 2 речи, и одмах добијеш 200—300 форината. Замисли болан, та он је нама преко Пресла своје новце давао загрдан интерес. За то смо и дугова имали. Вајсл је био покрштен Чивутин...

То је једна слика Сви знају, како је поштење (Offiziersehre) развито међу официрима, па ипак Чивутин официр остаде Чивутином у души. Ко не верује, нек пита у Србији г. г. Перу Манојловића, Јасику, Чизмића. Друга слика. Оде револуционар руски, Чивутин Минцес, да шурује са г. Струве издаваоцем руског „Ослобођења“ у Штутгарту. „Петроградске Вједомости“ донесоше пре неки месец два велика подлистка о Струве, и ту је г. Столипин доказивао да Минцес није револуцијонар, већ просто аустријски шпијон, и ако то Струве није подозревао.

Тако нешто слично догодило се г. Вергуну, издаваоцу „Славјанског Вјека“. Чивутин се издавао за великог Словенина, а у ствари био је шпијон, и као такав одпуштен из редакције. Тиме нећемо да бацамо никакву сенку на великог Хрвата Франка. Доказујемо само да и међу Чивутима има не мало врло препредених политичара, и да се њих треба тако исто чувати, као других отровних змија. Јевреји су много лукавији, и зато су много опаснији него други народи. Зар би они могли играти тако светску улогу као што играју, да су будале и простофили. Народ мален разбачен по целом свету, по несрећи понајвише по свету словенском, па ипак, — каква сила. Један нам руски књижевник рече: „Чивути свађају све народе, само да могу лепше извући користи“. И близу је истини.

Зар може ићи у прилог и корист мржња Срба и Хрвата, кад их чека једна судбина. Говорећи тако о Чивутима, ми не заборављамо, да је јеврејски народ дао човечанству много ваљаних научењака, списатеља и уметника.

Ми не заборављамо, да и јеврејски народ има своју страшну сиротињу. Да су Јевреји у опште народ даровити нису ни лењи, ни троми, да су међу собом врло солидарни, све им то као и Франку радо признајемо. Али те врлине не опровргавају њине велике мане. Франка нападамо ми, не као Чивутина по вери и народности, већ као Чивутина по души. Да је код њега мржња према Србима и Словенима — само заблуда, као што је код „великог“ Старчевића по свој прилици била, не би га крпили, ал код њега је то по свој прилици, сазнательни рачун. Какав рачун, то треба ви тамо боље да знате.

Пошто је „Застава“ писала већ о српским социјалистама под командом и вођством Чивута — усрећитеља, свршићемо мњењем великог светског филозофа Шопенхауера, о Чивутима. Die Juden sind ein kleines abgesondertes eingesinniges, durch Wahn beherrschtes, von den gleichzeitigen grossen Völkern des Orients und Occidents verachtetes Winkelvolk. W. I. 274.

Свуда осећају сластрадање к животињама, само не у Европи, крив је тому foetor judaicus.

Die Juden leben parasitisch auf den andern Völkern.

Das Vaterland der Juden sind die übrigen Juden

Нећемо даље, да вам Чивути не убију новину. Нек се опамети г. Франк нек не сеје раздор сметењачком политиком, да нема Срба, онда ће он, ако има збиља срце за хрватски народ, а зашто да нема, биће бољи — Хрват и Великохрват, но што је сад.

По делу судимо, не по лепим речима. „Пријатне речи те не бивају истините, истините речи не бивају пријатне“, говори мудрац Лао Тсе. А Толстој вели, бој се лажног знања, од њега је све зло у свему.

Текелин.

Писмо из Старе Србије.

Призрен, 2 марта.

Не надајте се радосним вестима из ових крајева, где слободе нема, где се крв пролева, где се реформе уводе, где Арнаути царују...

Тешки су дани, никада радости већ свуда јади и невоље. Реформе се уводе на све стране! Јадне реформе, а још јаднији они, који уводе.

И што чине зулуме Арнаути, то смо већ научили и трпимо. Али што чине царски људи, то је још горе. Аскери, заптије, полицаји и други чиновници, својим радом су највећи виновници зла. Само кажи, да си Србин, знај, шта те чека. Ми који смо у вароши, осећамо се слободнијим, и не нападају нас тако. Али они по селима, то су највећи робови, и трпе велике зулуме и несреће са свију страна.

Крвожедни Арнаути, који су жељни пљачке, да им се двори, да обешчашћавају поједине српске домове и да чине друга зверска дела, они су свагда Србима на врату.

С једне стране Арнаути, а с друге пак стране аге, спахије, који траже да им се обрађује земља. Па онда, да се плаћа данак и шта ти још нема и онда где ће се пре и на коју страну? Да ли да се испуни жеља обесних Арнаута, или аги да се да на време „што је његово,“ или да се плаћа данак редовно?... Ту се не пита, да ли је родна година, или ма које друге непогоде, које су настале преко године, и ма што друго. Већ само дај, а — раја мора да да цару — и шта нами остаје? Само то, да ћутимо, па да трпимо па докле се може. Пропаст прети са свију страна.

И да нам се учини ма каква несрећа, какав зулум, било од азијатских Турака, или од обесних Арнаута, трпи се. Да се жалимо властима, тешко нами! Ко сме од Срба да се тужи, зна и сам шта га чека. Или ће скоро отићи Богу на истину, или одмах нека бега куд зна. Па и да се пожалимо властима, можемо још горе да настрадамо. И да се покаже кривица, и да се пронађе кривац, уз благу казну кривца биће кажњен и сам тужилац, кажем вам,

---

»Добро дело урађа и добрим плодом«, рече скромно гостионичар.

»Имате право, гостионичару, данас могу доиста да учиним добро дело. Причекајте за један тренутак.

Пожурио је на улицу и за тили час вратио се са још три раденика, два кочијаша, једном старом женом и два одрпана детета, што разносе новине. И овима је наручио добра јела, и сви су они јели вредно и слатко, као да се такмаче.

»Гледајте их само,« рече странац весело и задовољно, »то је тренутак насладе. Ах кад би могао једном да искупим и нараним сву сиротињу варошку!«

»Ви сте племенит човек, прави пријатељ сиротиње«, рече гостионичар весело, јер је већ у себи рачунао, са колико више да направи рачун овом без сумње сулудом човеку.

»Колико их сад има свега овде? Десет, дванаест, четрнаест, шеснаест! — Још само дакле четворица, па да буде округао број. Довешћу и њих», рече одушевљено странац и поново појури на улицу — те се ни данас још није вратио.

Како се »пријатељ сиротиње« није никако враћао, гостионичар хтеде да затвори све те госте своје, који се добро наједоше, но власт их је ослободила, јер ни они, као и гостионичар, никад дотле а ни после не видеше, тог великог пријатеља сиротиње.

Прерадио **К.**

да нам остаје само то, да трпимо, па шта буде.

Ево већ подуже време како није ни један Србин главом платио Али пљачке, постушење, краће то и даље траје по селима, и то све од стране Арнаута, који никако не мирују, већ само да пљачкају

Па ако пође који буљук (чета) на Арнауте, (ради форме) обилазећи поједина села они опустоше и почине зулуме, а са Арнаутима мало се пропушкарају. Нарочито илави, то су звер људи, и најгори зулумћари.

Сад је већ и самим Турцима догрдило, за то су и настали ови ђаковачки немири, који још трају, кад вам пишем ове редове.

И самом Призрену из почетка претила је опасност од Љуме. (Једно велико арнаутско племе.) Али ови се не усудише да нападну на Призрен, јер у Призрену има доста војске.

Као главни узрок због кога су се побунили Арнаути у Ђаковици, био је тај, што не пристају, да плаћају данак

А они до сада нису ни плаћали, тек од скорijих времена, почели су од њих да траже. И дошло је до сукоба, који ево већ три недеље траје. Против Арнаута отишло је неколико батаљона, и сам Шемси паша, који много мрзи Арнауте.

У прво доба, сукоби и немири почели су да трају само у Ђаковици. Али сада су захватили: Пећ и многе околне крајеве, нарочито села, где су многи Арнаути устали. И у овим сукобима, Арнаути одвише страдају, јер су невешти кад их опколе са свију страна. Нема тачних података као сигурно, али према ономе што смо чули, у овим сукобима Арнаути бивају свагда потучени, и при тим сукобима оставили су многе мртве. Код Турака је мањи број мртвих.

Као да је Бог хтео да ни један од Срба није настрадао. Али у многим српским кућама Арнаути се клоне, и тиме Србима чине сметње.

Власти турске успеле су, то су многе виђеније Арнауте похватали, и под јаком стражом довели и Призрен. Међу њима се налази и Селим, брат чувеног Барјам Јуре. Овај исти Селим, то је један велики српски крвопија, и Србе мрзео. И као такав свагда је чинио зулуме и многу је српску кућу у црно завио.

Али ето и њему већ дотрајало

Трговина, или ма какав промет све је то престало. Чаршије затворене.

Тако је са ђаковачким немирима, који се још нису сасвим стишали.

—Раф.—

Политички преглед.

Немачка. Немачка ратује против својих „бунтовника“ у јужној Африци. Ти бунтовници су јадни Хероро Црнци, чију је земљу Немачка „открила“, освојила и хтела да — просвети! Зулуми пруских „трговаца“ и кајишара, који су тај јадни народ задуживали, суђење немачких судова, злостављање црначке деце, жена и стараца — све је узбунило ове „дивљаке“ против својих просветитеља. Повукли су се у брегове и ноћу испадају из њих, пале европљанске куће, села и засеоке. Читаве шуме од трња чувају их против њихових гонилаца, и само они (урођеници) знају путове и стазе, који кроз то трње пролазе. — И немачки цар, када је испраћао војску за те крајеве, гледао је да је осоколи, одржао је говор, говорио је о неком непријатељу и позвао војнике да се боре за славу и част — немачког оружја. — Немачки цар, да би се опоравио после зимушње болести, путује по Средиземном Мору. У Напуљу се састао са краљем талијанским, измењали су здравице, и пријатељи тројног савеза мисле, да је сад осигуран не само тај савез, него и цео европски мир!

Руско-јапански рат.

Последњи неуспех јапански, да затвори руску порт-артурску флоту и онда да је уништи,, јако је заболео и Јапанце и њихове пријатеље. Сви су мишљења, да би по Јапанце било врло вратоломно и рескирано, па и дрско, да покушају искрцавање своје флоте у Ниучвангу, док не затворе руску флоту. И најмањи неуспех на мору могао би бити врло судбоносан по Јапанце, јер би им непријатељ могао уништити или узети превозне бродове и онда им је повратак кући немогућ. С друге стране до год је порт-артурска флота способна за рад, искрцавање јапанске војске у Кореји увек је у великој опасности. Јапанци се дакле морају пре свега свом снагом бацити, да порт артурску флоту у први мах бар на дуже затворе у пристаништу порт артурском, па тим лакше униште. Но што је најглавније Јапанци морају при том добро пазити, да сами не претрпе на мору никакве веће штете, јер њу са никоје стране накнадити не могу. Пропадне ли им ил ослаби ли им јако флота, они су изгубили све, док Руси и са пропашћу своје флоте у источним водама још нису претрпели какав одлучан пораз. За то јапански адмирал Того и не сме да прими изазивање руског адмирала Макарова, да се упусти са руском флотом у одлучнију борбу.

Но и друга врло велика опасност гони Јапанце, да гледе ма по коју цену, да што пре сврше са порт-артурском флотом, ал да њихова флота остане јака као и до сад. Та врло велика је опасност то, што руска порт-артурска флота може бити појачана, удвостручена пре него што се Јапанци надају. Са Рујанских острва јављено је већ пре седам дана, да су онуда прошли 14 руских убојних бродова у правцу према западу. Уједно се јавља, да су Руси у Хамбургу и Бремену купили велике превозне бродове и да у пристаништима Ђенове, Марсеља, Нице и т. д. преговарају о купу још таких бродова. Ако руска флота, која је виђена код Рујана, доиста иде за азијске воде, она ће те купљене бродове повести собом и за два месеца може искрснути пред Порт Артуром. И ова флота сама по себи биће по Јапанце врло судбоносна, а не пође ли Јапанцима за руком, да донде униште порт-артурску флоту, онда им је судбина запечаћена. Има ли се у виду, да се у Кронштату спрема и трећа руска флота за источну Азију, онда се већ у напред види, шта се све спрема Јапанцима. И онда су потпуно јасне оне речи Куропаткинове, да ће се мир склопити у Токију.

Са сува стижу такође неповољне вести по Јапанце. Оне сведоче да Јапанци у Кореји не могу напред, већ да се живо учвршћују у некојим кор јанским местима, као да мисле да пусте Русе, да их ови нападну у Кореји.

Најновије вести ово су:

Са корејанског бојишта.

У Петроград је стигла вест, да је једном козачком оделењу пошло за руком, да код Казана зароби више јапанских патрола, које су биле са истока дошле под једним корејанским вођом. Вођа је изјавио, како су 8000 јапанских војника са више пољских топова стигли у Јанигток, прешавши од Гензана дотле четир кланца. Марширали су у четир оделења, али им је је снег јако сметао у ходу. Нарочито им је био тежак прелаз преко масулинског кланца и стеновитог Аобиниана. Стигли су у Јангток врло изнурени са многим болесницима. Генерал Лењевић изаслао је одмах два козачка оделења према Јангтоку, који су посели вирош Синчен и прелаз преко реке Турингана Три сотније козачке послате су против те непријатељске предстраже.

У Лондон је стигла из Токија вест, да Јапанци код Анду-а дижу 13 тврђавица. Даље, да је из Владивостока послато једно оделење војске на реку Тумен, да појача тамошњу војску. Јапанци су у Пингјангу подигли јаке насипе. Руси су код Виду-а утврдили обе обале. — Из Тијенчина јављају, да Јапанци врбују Кинезе за војску и нуде им месечно 100 круна.

Цар Никола Алексијеву.

Руски званичан лист доноси телеграм цара Николе намеснику Алексејеву, о наименовању Куропаткинову за заповедника сувоземне војске, и Макарову, за заповедника флоте. Погледом на значај предстојећег рата, који треба коначно да утврди преимућство Русије над обалама Тихог Оцеана, и пошто предвиђам, да ће те Ви као мој намесник бити принуђени, да ваше седиште пренесете дубље, као на пр. у Харбин, ил друго место које изаберете, то сам нашао за потребно, да Вам придодам генералног ађутанта Куропаткина за управу сувоземне војске а са правима војног заповедника, и адмирала Макарова, за управу флоте а са правима флотног задоведника. Уверен сам, да ће наименовање ових самосталних и потпуно за себе одговорних шефова, осигурати Вами као мојем намеснику извршење вашег тешког историјског задатка.

Генерал Куропаткин у Лиаојангу.

Куропаткин чим је стигао у Мукден, одмах за тим је отишао управо у Лиаојанг. Без сумње да прегледа тамошња утврђења и да удеси све, јер се ту очекује први већи судар.

П о з и в.

Овим се позивају гг. чланови управног одбора деоничарског друштва „Рада“ за издавање књига и новина у редовну седницу, која ће се одржати у недељу 21. марта (3. априла) 1904. године у канцеларији потписаног.

Дневни ред је овај:

1. Извештај председников.
2. Редовни послови.
3. Евентуални предлози.

У Руми 15. (28.) марта 1904.

Др. Жарко Миладиновић,
председник.

И з ј а в а.

У броју 281. од 18. децембра 1903. овога листа, изашао је чланак под насловом »Дефраудације и проневере«. Поштовани г. писац је тај чланак доста лепо извео, ну г. писац из Деча, који је јавио, да је општински благајник из Деча проневерио седамнајест сточина круна, даклем више него и двоструку п ату, и пита ко ће ту штету накнадити, — јако се је преналгиљо и пре него се је о самој ствари уверио, похитао је да изнесе проневеру на јавност; мора бити да је то мој добар пријатељ, па кад је све реко, требао је и моје име истаћи на јавност, јер се ја неби застидио мога дела.

Пошто пре нисам могао ову изјаву дати на јавност до сада, када се ова ствар по мене коначно није решила, и пошто сам био у истражном затвору, јер ме је моја власт ухитила, прем сам у доба проневере био на допусту — и тако постадо жртва истражног затвора од скоро пуна три месеца, и дао је Бог да сам дана 25. (12.) фебр. 1904. на обдржавној главној расправи пред кр. судбеним столом у Митровици услед подигнуте оптужбе противу мене ради злочина уредовног проневјерења — коначно решен и на слободу пуштен. Немам намеру а нити хоћу да износим на јавност постигнути резултат ове расправе и ко је као кривац пронађен, јер мислим да ће тај г. писац из Деча наћи и сам за вредно, па да изнесе ову ствар опширније на јавност, јер му је сигурно сада још боље позната та ствар, а сигурно знаде врло добро и то, ко је ту штету општини накнадио, па зато њему све остављам овим само хоћу да опозовем његову неистиниту вест, и да себе оправдам да сам сасма у целој овој ствари пао жртвом немиле мржње које се код нас на жалост учествавају, и да сам посве невин, а да нити појма нисам имао о проневери, ну навести ми је ипак само то, да сам 1. дец. 1903. отишао на 14 дневни допуст и благајну у најбољем реду предао биљежнику да ме заступа, разуме се по налогу више власти, и на једном мој заменик на његово велико изненађење дне

5. дец. 1903. установи у благајни проневеру — мањак од 1765 кр. 34 фил. те као што рекох, ипак су мене за јаку уватили да им ја и онда одговарам за касу, када сам се налазио на допусту, и када су кључеви од касе код мог заменика били, али шта ћемо, судбина је тако хтела, тако се хоће, а напослетку и шта можемо, кад се данас све може по самовољном ћефу чинити.

Чувајте се господо колеге општински благајници, те у будуће кад предајете благајну Вашем заменику, имајте добре сведоке, да Вам посведоче у крајњој нужди да сте све у реду предали, јер ће те иначе у противном случају одседити у истражном затвору као и сам што сам, јер нас имаде свакојаких, па сад могу правити мердевине да идем тражити сатисфакцију и одштету за претрпљену штету и срамоту.

Желео би да сваки појединац читалац сазна целу ову занимљиву и интересантну парницу коју сам ја имао, јер је као што је један господин рекао, »врло фина«, тада би се сви о мојој невиности уверили.

У Дечу, дне 4. марта 1904.

Јован Јанић,
општински благајник.

Вести из места и са стране.

Болничка задруга српске трговачке омладине у Новоме Саду.

Пишу нам из Новог Сада: Болничка задруга српске трговачке омладине у Н. Саду имала је своју редовну главну скупштину у недељу 14. (27.) о. м. и изабрала је одбор. Судећи по члановима одбора, надамо се, да ће од сада ствар поћи онако како треба. Досадањи потпредседник, Пера Дамјановић, није ушао у одбор.

Нова царинска тарифа у Србији.

По угледу на немачку царинску тарифу, подељена је увозна роба у 17 група и 670 ставака и удешена је царина према српским приликама. Не само на увоз, него је подигнута царина на извоз Извозна трговина подељена је у две групе и седам ставака Од ове нове тарифе надају се великом успеху.

Братство између Чеха и Француза.

На Цвети и велики понедељак (први и други дан католичког Ускрса), биће у Прагу велика музичка свечаност, на коју је између осталих званица, позвано и представништво града Париза. Париз се одазвао и заступаће га на тој свечаности потпредседник париске општине (заменик градоначелников) и још један члан градског заступства. Њих обојица биће гости града Прага.

Повратак из Америке.

Читамо у „Дубровнику“: „Два Далматинца (Србина) из Боке, који су са својом својтом били пошли у Америку, сад одлучише да се у стару постојбину поврате и у њој настане. Повјест овога повратка није без интереса. Оба Далматинца припадају старој племенитој породици бокељској, која се с великом трговином била обогатила. Али у кримском рату изгубише Гопчевићи готово сав свој иметак, јер им бродови, крцати жита за Енглезе, бијаху потопљени од Руса. Породица осиромаши и у тим неприликама одсели се, има од тада 34 године, Божо Гопчевић у Савезне Државе, а за њим отидоше касније и његова браћа Милош, Петар, Крсто и Марко, који онда још бијаху дјеца. Гопчевићи се настане у Сан-Франциску, где им је одмах пошло за руком да својим вештим и паметним радом и својом штедљивошћу стеку знатно имање. Један од њих, Милош Гопчевић, задоби љубав и руку једне лепе Американке, госпођице Harry Floyd, кћери некадашњег државног под-тајника у министарству војне морнарице Савезних Држава. Али она премину већ у 31. години својој и остави своме мужу имање од два милијуна долара. Од браће Гопчевића преминуше у то двојица — Крсто и Марко. Остала три брата, Божо, Милош и Петар Гопчевић сада одлучише да оставе Сан-Франциско и да се поврате у своју домовину; Божо је већ кренуо. Они хоће да се настане у Боки и да своје имање уложе у обртне потхвате, и тим својим земљацима даду пригоде да раде и да што добију“. — Они ће најбоље умети да причају својим земљацима колике хиљаде исељеника страдају и пропадну, док једном пође за руком да што стече.

Државне жељезнице краљевине Србије у 1902. години.

Из статистичког прегледа за 1902. годину о жељезницама краљевине Србије износимо ово: Укупна дужина жељезничке пруге у Србији износи 540·8 километара. Стварно је утрошено капитала око грађења свих пруга, заједно са експропријацијом на свима пругама 106,510.531·59 динара. Укупна вредност: грађевина, возног материјала и инвентара на крају 1902. године била је 124,436.706·04 динара. У 1902. години било је грађанских путника по свима класама 728.058; војника 35.326; укупно 763.384. У 1901. години било је свега 745.182; у 1900. години 774.686; у 1899. години 696.921; и у 1898. години 632.530. Приход од путничког сабраћаја у 1902. години износи 2,607.863·62 динара; у 1901. години приход је био 2,547.822·10 динара; у 1900. години 2,776.446·19 динара; у 1899. г. 2.813.088·71 дин.; и у 1898. години 2 552.289.95 динара. Приход од пртљага, брзовозне и споровозне робе у 1902. години био је укупно 4,141.198 24 динара, чему има да се додаду и споредне таксе у 165.013·58 динара, свега 4,306.211·82 динара, а у 1901. години је био приход 3,984.567·49 дин.; у 1900. год. 3,677·127·52 динара; у 1899. години 3,360.065·13 динара, а у 1898. години 3,308.713·23 динара.

Новинарски извештачи у Јапану.

Оне бедне европске и американске новинаре, који су дошли у јапанску престоницу да отуд прате „цивилизоване“ Јапанце на бојно поље као ратни извештачи, гони непрестано црна судбина. Ми смо већ јавили, како их има у Токију око четрдесет и како се тамо проводе. Јапанска влада просто тера с њима шегу. После сваких пет-шест дана позову их у министарство и саопште им да буду спремни „сутра“ за пут. Сви појуре у хотел као помамни, плаћају рачуне, пакују ствари, дају бакшише, устају сутрадан зором спремни за пут и чекају да им се јави кад се полази и куда. Но тада долази обично један чиновник јапански, извињава се најучтивије и моли господу да се претрпе још за који дан. Неки од новинара су изгубили стрпљење и измакли у Чемулпо или Сеул, но тамо им сад иде још горе и горе, а неке су, богме и силом вратили у Токијо. Имаће бар шта причати кад се врате кући.

Циклон у Чикагу.

Велика бура, која руши и обара, издиже на мору велике стубове од воде а на суву, кад наиђе на пустињу, исто тако велике масе песка, па преноси и засипа читава села и вароши — зове се циклон. Таки један циклон беснио је у Чикагу ових дана, и за врло кратко време — неколико минута — срушио је 500 кућа, порушио и раскварио телеграфске и телефонске жице, и починио иначе ужасне штете. Саобраћај са осталим светом био је неколико сати прекинут. Јеш је свету у памети несрећа, кад је пре кратког времена изгорело позориште, а сада наиђе опет та несрећа. Штета се рачуна на 20 милијуна круна.

Шумска ватра.

У прошлу недељу, 15. о. м., букнула је шумска ватра између Дерме и Мезе Телегда. Захватила је до 50 јутара шуме, али је ватрогасцима пошло за руком, да ватру ограниче, да се не шири.

Брзојави „Застави“.

Стигли 17. марта.

Руско-јапански рат.

Петроград. Код Ченгчуа је дошло до веће битке. Јапанци су отворили паљбу иза градских зидова и доспеше у унакрсну ватру. Јапанци су се добро држали и престадоше пуцати тек после пола сата трајања жестоке битке. Кад је Јапанцима стигла помоћ, повукоше се Руси у најбољем реду. Јапанци су претрпили велики губитак. Од Руса је пало 5 официра, рањено је 12 козака, 3 убијена. Ђенерални штаб очекује продирање 70 (?!) хиљада Јапанаца. Куропаткин ће предузети команду. На целој ратној линији се очекује борба.

Мугден. Десет Јапанаца прешло је реку Чингчанг. Јапанске извидвице близу Ченгчу-а и Казана стигле. Јапанци Казан посели. Јапанска коњица избегава судар са Козацима.

Кобе. Армирал Того признаје да је између потопљених јапанских лађа код Порт-Артура толико места остало, да руске лађе могу пролазити.

Трговина.

НОВИ САД, 17. марта 1904. г. Пшеница прве квалитете нова 15.60—·—— К. Пшеница средња 15 К. 20—75 п. Пшеница лажна роба 14 К. 80—15 п. Пшеница ——— Јечам 10 80—11 20 К. Зоб 10 К — до — п. Кукуруз у зрну. — К. 9·60—80— п. у зрну нови — К. ——— у клипу — К. ——— п.

Маст 68 фор. Сланина сува 68 фор. дебела паљена 68 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	44—45 нов.	живе
„ средњи . .	42—43 нов.	мере
„ лаки . . .	40—41 нов.	

*

БУДИМПЕШТА, 26. марта 1904. — Дневни извештај са будимпештанске житне берзе филијале Српске Банке.

У промету је 12.000 метарских центи.

Готова роба.

Потиска пшеница 77—82 киле 7·95—8·65—— бачка 76—78 кила 7·90—8·40 банатска 75—78 кила 7·95—8·35; сремска 74—78 кила 7·75—8·15 на три месеца унапред. — Нова раж 6·35——6·50. Јечам 5·50—5·90. — Зоб (овас) 5·40——5·65. Стари кукуруз ———·——·———; нови паритет Будимпешта без гаранције 5·15—5·25; за Штајнбрух —— до —— — Ситва проја ——. — Банатска репица ————, а купусара 10·40—10·55 Ланено семе —·——; кудељно семе —·——. — Нова луцерна детелина —·——; црвена —·——.

Правац (тенденција): мирнија непромењена.

Термини по закључку берзе у ½5 сати после подне.

Пшеница за април 7·94, а за октобар 7·94. — Раж за април 6·34, а за октобар —6·47—. Зоб за април 5·30, а за октобар 5.31 — Кукуруз за септембар 1903. —— за мај 1904. 5·15, за јули 1904. 5·28 за август 1904. —·

Цене се подразумевају по 50 кила у крунској вредности.

Одељење за робу будимпештанске филијале Српске Банке, IV. Váczi-utcza 34.

Може се добити карта:

РУСКО-ЈАПАНСКО БОЈИШТЕ,

која је у бојама израђена.

Цена по комаду **20 пот.** Препродавцима по **14 пот.**, но они плаћају поштарину.

За поруџбине ваља се обратити

Администрацији „Заставе“
Нови Сад (Ujvidék).

ЈАВНА ЗАХВАЛА.

Приликом смрти мога непрежаљеног супруга

МИТЕ КОШУТИЋА,

исказано ми је са свију страна искрено саучешће. Пошто ми није могуће усмено се захвалити, то се овим путем најлепше захваљујем велеученом господину дру Мојићу за пожртвовно лечење и негу; најлепша хвала господи чиновницима овдашњих уреда, који покојника отпратише до хладна гроба; тако хвала цењеном грађанству града Митровице, те свим пријатељима и знанцима.

Марија удова Кошутић
283 у име уцвељене обитељи.

СРПСКА ЗЕМЉОРАДНИЧКА ЗАДРУГА
У СРЕМ. КАРЛОВЦИ

има **36 хектолитара ракије шљивовице и комовице** на продају.

Видети се може као и купити код

Луке Жикића,
4—5 239 у Ср. Карловци (Срем).

РЕМАТИЗАМ И КОСТОБОЉА

лече се са **ликером »Година«**, од апотекара **Рафаеле & Г. Година** у Трсту. **(Raffaele & G. Godina — Triest).** Цена једној флаши **2 круне.** Из Трста разашиље се најмање 3 флашице за **7 кр 20 пот.** за готов новац унапред или уз поузеће **(Nachnahme).**

24 38—

Заборављена тврђа.

Роман у три дијела

од В. Н. Немировића-Данченка.

С руског преводи: Вељко Лукић-Новица.

(Наставак) (96)

Ти мртваци, укочени сведоци недавног ужаса, причали су без ријечи, какав је безуман страх обузео био војску Шамилову. Оставити погинулог, не погребсти га по свом обреду — за муслимана је не само гријех пред Алахом, него и вјечна срамота. Вјера, које се био Амед готово одрекао, толико је силно утјецала још на њега, да је младић, кад је спазио труп познатог му Елисујца у богатој черкесци, скочио с коња и замолио друга да и он исто то учини.

— Шта ћеш?

— Били смо пријатељи. Ово је Сафар-бег. Како је красно пјевао! Нека се Иса смилује његовој души.

Мехтулин скочи из седла. Обојица спутали коње, да не одмакну далеко Сафар-бег лежао наузнак и широко раскацио руке. Гаврани су му већ искљували очи, и он гледаше у безграничну небеску модрину црним очним дупљима, у којима се усирила крв. Мехтулин клече поред њега и очитао молитву пророку. Амед чекао док овај сврши молитву и пође да тражи згодно мјесто гдје би сахранио Сафар-бега. Млади Елисујац није хтио да вријеђа свог друга, и кад се овај окренуо, прошапта он тијано:

— Велики Иса, добри Иса! Ти који помажеш свима, који ти се моле, Боже руски, Боже Нинин... Смилуј му се!

И сјетивши се, како је Нина крстила мртве, прекрсти он лагано Сафар-бега. Затим извади кинџал, одреза прамен косе, што му се био уковрчио крај уха и спреми га. — Кад дођем у Елисуј — предаћу његовима!

У тај мах окрену се к њему Мехтулин и викну:

— Овдје ће му бити добро!

— Гдје то?

— Ево овдје! Сигурно су почели копати земуницу, па је не довршише.

Амед пошао да види. Иза хумка избачене земље зинула дубока црна јама И сама гледала је као свјежа очна дупља на мртвом земљином лицу. Обојица подигоше Сафар-бега. Елисујски пјевач био је тежак — као да га земља привлачи. Руке му се објесиле и необично климатале, док су га носили.

— Баш као да су за њега копали! примијети Мехтулин. Тијело полегло таман по дну јаме. Тек глава му дошла више, и онако без очију, гледала равно у модру висину.

— Но... збогом, друже! — рече Амед тијано. — Скупа смо одрасли... Као дјеца играли смо се.

— Би ли му скинуо оружје?

— Не скидај. Остави. Погинуо је у боју. Причаћу му оцу: биће му мило кад сазна, да је сахрањен као џигит. Нећеш више пјевати, Сафаре! А како је пјевао! Звијезде би слушале... Бива, и елисујске цуре не силазе с крова од вечерњег сутона до свитања! Збогом, Сафаре!

Почеше обојица да га затрпавају земљом. Она шобоњећи падала на његов труп. Сад је још једино глава необично вирила из земље. Наскоро нестаде и ње, и земља се издиже као лак хумак више јаме.

— Хоће ли га шакали ноћу ископати?

— Неће. Сувише је дубоко.

Пригазише што јаче земљу, и послије часка једног не распознаваше се више гроб његов од остале угажене земље, у том изненада и неочекивано напуштеном околу.

Што ближе тврђи — све чешће лешеви на све стране. По њима могла се просудити сва невјеровна збиља јуначке обране. Чете, што су јуришале на Самурску тврђу — оставише овуд читаве редове погинулих. Овамо онамо црниле се читаве гомиле лешева. Под самим зидовима толика их је била силесила, да није било готово мјеста непокривена лешем. Испрва морали су обилазити око њих, а послије није ни то било могуће, и паметни коњи, фрчући и тресући главама, опрезно газили копитима између трупова, да им не стају на образе. Амед је био и сувише горштак,к, да би призор тај могао силно утјецати на његове живце. Он се, ликујући огледао наоколо и у памети срачунавао, колико од прилике долази погинулих душмана на сваког бранича старе тврђе. „Нијесмоо се у будале патили и борили", мишљаше он, и сјетивши се, какав је још јуче биоо ужасан и без излаз положај Руса, понови тијано: „све то учини Иса, све једино Он!" Радосно осјећање побједе, познато свакоме, ко је ма једанпут видјео гдје душманин бјежи испред њега, обузело и Мехтулина. Он је, смјешкајући се, сваки часс погледао у Амеда, и овај је наслућиваоо, шта значи тај осмјех Обојици као да спорастоше крила „Сад ће се о нама дугоо причати по планинама. Наша имена неће се заборавити у нашим аулима!" И у уобразиљи његовој искрснуше вечери на сеоским трговима, чули се тијани, несигурни звуци џануре и достојанствено и отегнутсо пјевање старчево, који у одушевљеним импровизацијама својима помиње име Аммода, храброг џигита, сина Курбан-агинна. Стигоше опет на мало чешће мјесто; трупова готово није ни било, и они ошинули коње камџијама, те као у некаквом бунилу појурили напријед. Ваздух звиждао им поред ушију. прса дисала дубоко и слободно, очи, као у младих орлића, пошносно и пожудно пресијецале сав тај широки простор, који је био свједок њихових дјела, њихове срчаности, њихове племенитости, кад изненада Амед заустави коња толико нагло, е овај скоро сједе на стражње ноге, — заустави и стаде као укопан.... И заиста, у ватри успомена, у радосноом осјећању ликовања и заноса, што га обузе — заборави он, што се јуче догодило онамо, у оној црној барутани, око у око сс људима, што се сами осудише на смрт, и који стајаше већ на тајанственом прагу њеном.

— Шта ти је? окрену се Мехтулин к њему.

— Ништа, тако само!...

(Наставиће се.)

Књижевна вест.

Изишла је из штампе књига:

ХОЋЕМО ЛИ У СОЦИЈАЛИСТЕ?

од

Јаше Томића.

(Прештампано из „Заставе".)

Књига је 3 штампана табака, броширана. Цена 10 потура. Рабат 20%. Ко пошље готов новац добија 100 комада за 6 круна, (6 потура комад). Поштарину плаћају поручиоци. Новац и поруџбине нека се шаљу Кости Лери у Н Сад.

„НОВО СУНЦЕ".

У месечнику „Ново Сунце" расправило се је кроз близу три године, што је излазио под мојим уредништвом, о мал' не свим проблемима душе, њене неумрлости и саобраћаја с покојницима.

Поводом тим, што је мој врло поштовани пријатељ Др. Густав Гај у Јаски, преузео даље уређење тога месечника, хоћу да целу своју залиху „Н. С." уз незнатну цену ставим на расположење оних, који се желе упутити у

СПИРИТИЗАМ.

Уз дознаку од 5 круна добива сваки наручитељ просто од поштарине:

1) све свеске „Н. С.", у колико их у часу наруџбе још буде у залихи, но најмање 30;
2) 6 свезака „Мисли и Дојмови;
3) „Рај и Пакао".

Испрпиће се најпре свеске I. годишта, којих имам најмање. Но скоро мал' не свака свеска чини за себе целину, неће потпуности збирке пуно сметати, узмањкали та свеска.

Црквеница.

275 2—3 Др. Хинковић.

БРАЋА РАБШТЕРН

НОВИ САД 148 13—

ПЕЦИВО ШЉИВОВИЦЕ И КОМОВИЦЕ.

Фабрика шесторуке сирћетне есенције.

На продају!

У Босни, у вароши Бељини, гарнизонском месту, не далеко од српске и славонске границе, има на продају пре три године, од тврдог материјала, солидно назидан

једноспратан хотел,

са две велике дворане за гостионицу, келнерајем и подрумом, 6 гостинских соба и две собе као стан гостионичару. Све је удешено и намештено најмодерније и најелегантније. Поред хотела су и штале и шупе. Осим тога је уз хотел и фабрика соде, потпуно нова — једном речи, све је снабдевено свим удобностима и потребама. Осим тога иде уз хотел и празан плац (одмах до хотела) и неколико јутара земље. Све се то продаје из слободне руке због напрасне смрти власникове.

Хотел прави годишњи обрт 16—20 хиљада круна, а прошле године је источено самога пива 500 хектолитара.

Хотел посећују официри, трговци, чиновници, грађани и странци.

Купци могу само лично дознати за цену и услове, и погодити се, код потписане власнице

Јелене Лукић

288 3—3 у Бељини (Босна).

НОВЕ, ПРВЕ ВРСТЕ ПИСАЋЕ МАШИНЕ, због напуштања радње, могу се добити по умерену цену. Запитати треба под шифром: »Sehr preiswert" и позвати се на овај оглас код Rudolf Mosse, Budapest IV. Ferenziek tér 3. 229 5—5

Виноградарима и пољопривредницима

нудимо од

Багрема цепане тачке за винограде.
Багрема дирекe за ограде.
Багрема мотке за мељ.

НУДИМО КОЛАРИМА

Багремових спица.
Багремових округлих дрва и од
Багрема сирово израђених делова за коларску израду.

Све по најумеренијим ценама. Ту се продају и сваковрсна дрва.

Wolf & Trostler

Нови Сад.

Канцеларија: Дунавска улица број 7.
Дрвара: Поред јерменске долме.

155 17—

На повољно знање!

Част ми је до знања ставити, да сам добио из Минхена „Угасито Пауланер пиво А. В. у Салватор подруму у Минхену" још један мали квантум

САЛВАТОР-ПИВО,

које ће се точити преко римо католичког ускрса.

Велештованом општинству дата је за кратко време прилика, да може Салватор-пиво уживајући пити.

Молим дакле да ме изволите посетити.

С велештовањем

Јосиф Хук,

Нови Сад.

1—1 281

На сваком листу водени знак.

Одликовано златном медаљом у Бечу, 1902.

Прави египатски папирни омотци за пигаретле (Hülsen) јесте

AIDA

а које су свуда припознате за најбоље за здравље посве нешкодљиве

923 44—50

Светски експорт!

Добија се у главним и специјал. трафикама.

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

МИШЕ НИКОЛИЋА

У ИЊЕЗИ

потребује два помоћника, који могу одма или за 14 дана у радњу ступити. 271 2—3

СТЕЧАЈ.

ТРГОВАЧКА БАНКА И ШТЕДИОНИЦА

(ДИОНИЧАРСКО ДРУШТВО)

У МОСТАРУ

(АКЦИЈСКИ КАПИТАЛ 600.000 КРУНА)

ПОТРЕБУЈЕ ОДМАХ

СПРЕМНА и СПОСОВНА ЧИНОВНИКА

ЗА РОБНО ОДЉЕЉЕЊЕ (КОМИСИОНИ И АГЕНТУРНИ ПОСАО),

који је потпуно вјешт и који је или самосталан агенат или је пак служио као самосталан чиновник код које боље трговачке фирме односно завода, а при том потпуно влада српским и њемачким језиком.

Услови о плати и свједоџбе са референцијама имају се упутити на горњу адресу што прије, а најдаље до 1. марта ове године. 278 2—3

---

274 **СТЕЧАЈ.** 2—3

Расписује се стечај за учитељицу на српској народној основној школи у Врањеву, Aracs, Torontál m.

Основна је годишња плата 1200 круна; у име огрева за стан и школу 80 круна; за послугу 50 круна; за писаћи прибор 25 круна; слободан стан по пропису и башта (ван села) од 500 квадратних хвати.

Дужности су прописане уредбом за српске народне школе и односним наредбама.

Рок стечају је Ђурђев дан 1904. год. Молбе са приловима ваља упутити месном школском одбору.

Изабрата учитељица делаће наставно у оним разредима, које јој буде додељивао месни школски одбор, а наступиће своје место тада, кад садања учитељица гђа Јелена Јовановића буде правомоћним решењем коначно умировљена, због чега је већ упутила своју молбу на надлежно место.

Из седнице српског православног веро исповедног школског одбора — држане у Арач Врањеву 9. (22.) марта 1904.

Мита Ст. Васић, перовођа. Милан Цвеин, председник школског одбора.

ИЗВРСНЕ

сибирске сољене кечиге

од 4 до 20 кила 1 комад,

добија се код

Паје Поповића

у Дарувару (Славонија)

Осим те сорте имадем и ове суве рибе: сома, штуке, и смуђа на велико и мало.

Покушајте ма и најмањи поштански пакет $4^1/_2$ клг. поручите, то се о особито доброј каквоћи уверити. 167 22—

Кечиге 1 кила 1 круна 60 п.

Кечига се добро држи у ладној мало осољеној води 1—4 месеца, што је дуже у води све је боља; пре кувања исцере се од соли.

ЈЕДНА ВАГА ЗА ДОМАЗЛУК БАДАВА!

Баснословно јефтино разашиљем из препуног свог фабричног стоваришта моју светско признату и са свог изврсног квалитета опште обљубљену

робу од мексика-сребра

и то: 1029 21—25

6 ком. стол. ножева, од мексика-сребра
6 „ виљушака за јело „ „
6 „ кашика „ „ „ „
12 „ кафени кашика „ „
6 „ изврсних виљушака за десерт
6 „ „ ножева „ „
1 „ велика кашика за чорбу „
1 „ „ „ „ млеко „
2 „ врло елег. стол чирака за двор.

46 ком. свега за само 6. ф. 50 нов.

Сваки поручиоц добија бадава за премију гарантирану добру вагу за домазлук, која мери $12^1/_2$ кила. Мексико-сребро је са свим чисто без метал, за чију трајност и изврсност каквоће писмено 25 година гаранцију дајем.

Разашиљање са поузећем или за готов новац унапред врши европско стовариште.

D. Alexander Scheffer,
Budapest, VIII., Bezerédy-utcza № 3.

Новац „многи“ Новац

може свако без нарочитог знања месечно до 1000 круна поштено и без трошка заслуживати. — Пошаљите одма своју адресу под Ug. 180. на Annoncen Abtheilung des „MERKUR“, Mannheim (Baden) Postfach 351. 1022 36—50

Драгољуб Сотировић,

глумац путујућег позоришта, моли се, да се јави његовој сестри у **Београд**, Космајска улица бр. 28. 265 3—3

БАДАВА

шаљемо свакоме наш каталог

(попис књига и музикалија)

на захтевање и о нашем трошку само нека једном дописницом исти наручи.

ВАНРЕДНА ЈЕФТИНОЋА! САМО КОД НАС!

Ко год по нашем списку књига поручи, добија

50% ПОПУСТА — РАБАТА

на књигама по нашем списку,

којих има преко **2000** сорти у књигама нашег издања по сопственом избору, **или без попуста**, ако поручиоц жели наручене и изабране књиге да су му увезане у лепе црвене корице.

Да се боље разумемо, ево, како треба овај **попуст** тумачити:

Кад пошаљеш новац у напред упутницом или књиге поручиш уз поузеће (Nachnahme) за 4 круне одмах изабери књига за 6 круна; за 6 круна одмах изабери књига за 9 круна; за 8 круна изабери одмах књига за 12 круна; за 12 круна изабери одмах књига за 18 кр. итд.

(на књигама са * звездицом означеним нема попуста).

Српска књижара Браће М. Поповића у *Новоме Саду*.

9—10 1057

НАЈВЕЋИ ИЗБОР КУЋЕВНОГ НАМЕШТАЈА

Филијала **БОЖИЋ И МЕЦИНГ** Нови Сад

ГЛАВНО СТОВАРИШТЕ И ТВОРНИЦА

У ОСЕКУ

Новац остаје у српским рукама ако пазаримо код Срба трговаца. С тога умољавамо српску публику, нека при куповању намештаја изволи посетити нашу добро снабдевену радњу, у спаваћим собама, ручаоницама, салонима, тако исто у тапецираним стварима.

За јефтину и солидну послугу јамчимо.

Цене врло снижене.

Примамо на израду намештај по жељи и сваком нацрту. За што бољи одзив молимо.

СВОЈ СВОМЕ!

1079 4—52 С поштовањем Божић и Мецинг.

ОПОМЕНА!

1050 18—

Законом дозвољена и у трговини допуштен је само мој балсам једини са овом зеленом заштитном марком „лоне“ (калуђерице). Поруке и препродају од других законом недозвољених балсама судски прогањујем.

Једино прави енглески **ЧУДНОВАТИ БАЛСАМ** Од санитетске власти и препоручен.

Опрема боца стоји под заштитном трговачког закона.

Искључиво једино место за произвађање и набавку јесте од власти концесионирана и од тргов. суда протоколисана фабрика балсама Апотекара **A. Thierry** у Прегради код **Rohitsch-Sauerbrunn-a.**

Овај балзам може се употребити споља и изнутра. Он: 1.) Недостижив лек против свих плућних и грудних болести, ублажује катар и умањује лучење слуви, отклања кашаљ, који иде с боловима и лечи најзастарелије такве болести. 2.) Од ванредногa је утецаја против запаљења грла, промуклости, против осталих болести у грлу. 3.) Коренито уклања грознице. 4.) Ванредно лечи болести црне џигерице, у стомаку и цревима, особито грчеве у стомаку, колику и кидање у телу. 5.) Одузима болове и лечи шуљеве. 6.) Нежно поправља столицу и чисти крв, чисти бубреге, ослобађа од меланхолије и хипохондрије, поправља апетит и варење 7.) Лечи сваку зубобољу, као болове вилица, шупљину зуба и неугодан задај уста и одклања подригивање. 8. Врло добро средство против глисте, пантљикара и падавица 9.) При спољној употреби је од ванредног утецаја на ране, било нове или старе ожиљке, израстке на телу, ротлауфа, оток руку, бубуљице, ојеле делове, на опечене и смрзнуте удове, на огреботине, аушлоге итд. отклања главобољу, зујање, севање, реуму, зујање у ушима итд. о чему опширна упутства дају извешћа. 10. Особити је лек за сваку болест с поља и изнутра, лечи брзо и добро, а уз то је врло јефтин, за сваку кућу од особите вредности, те неби требало никад да фали, ако наиђе инфлуенца, за време колере и других заразних болести. Један једини покушај са овим балсамом свакога ће боље уверити, него ли сам овај оглас, да је балсам доиста лековит.

Прави и непокварен је овај балсам само тада, ако је свака бочица затворена са сребрном капслицом, у којој је утиснута моја фирма: **Adolf Thierry „Apotheke zum Schutzengel“ in Pregrada**, и где се налази упутство са том истом ознаком фирме. Зато треба тачно пазити увек на горњу фирму! *Где нема стоваришта мога балсама, треба директ поручивати и адресирати:* **An die Schutzengel Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn** Цена је плаћено за сваку поштанску станицу за 12 малих или 6 дуплих бочица 5 круна. Мање од 12 малих или 6 дуплих бочица не може се разашиљивати Разашиљање баш само уз пошт. поузеће или уз предходно послату своту.

Adolf Thierry „Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn, Austria.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.